kuu pääwal seks kinnitud. Päraſt teda oli aastal 1696 Johann Zimmermann õpetajaks, kes teiste wainuliku meeste abiga 1704—6 uue Testamenti Saksa keelest Eesti keele ümber tõlkis. — Kui wene-wägi wiimist korda Tallinna al oli ja kindral Baueri käsu al aastal 1710 ennast Harku mõisani oli ligistanud, andis Rootsiwäe walitseja ja Tallinna kuberneri asemik Patkul, käsku wärawatagused majad ja ajad Roosenkrantsi uulitsast senni kunni Nunnewärawast saadik 1500 sülda kantsitest, sõea tarwituse päraſt ära põletada. Selle käsu täitmises sai ka Kaarli-kirik 22 Leikuse kuu pääwal 1710 äralõhutud, kus juures siis hulk wanu ja ilusaid puid, mis ümber kiriku kaswasid, ka otsa saiwad.

Sõda ja katk oli linnarahwast arwu järele wäga pisukeseks teinud, siiski jäi ikka Toompä kogukond ühte seltsi ja saiwad endale aastal 1715 jälle uue õpetaja nimega Samuel Striiker, keda aga juba 1717 Madise kihelkonda ärakutsuti. Üks jagu kogudusest ühendas ennast aastal 1724 Eesti alt-linna Maa-kirikuga (pühawaimo kiriku) kogudusega. Teine jagu aga, mis aastal 1691 linna ligidalt küladest, Jõelehtmest ja Keilast oliwad Kaarli kiriku kogudusesse astunud; läksiwad jälle maa kogudusesse tagasi. Järele jäänud jagu Toompä Eesti

kogudusest oli nüüd wäga weike, ja kui wiimane õpetaja selle kogudusest Peeter Johan Fass aastal 1739 Tallinnast Rakweresse sai kutsutud, siis oli Eesti Toompä kogudus hoopis kokku suland.

Selle saea aasta sees tõusiwad aga jälle healed kõlama ja ruumi kitsus hulga kogudusе liikmetele altlinna Maa-kirikus, murdis wiimaks enesele lahkumise teed jälle isekogudusesse heita. Seal juures tuli igamehele endise Jumala koca seisu paik meele, mis enne Eestlastel Toompä krundi peal on olnud, ja sellega ühes ka soow', endale jälle wana koha peale Jumala auuks uut kirikut ehitada ja endid ühendada. Mitmed mehed seadsiwad seda soowi kõrgema paikadesse ette, ja nüüd tuli kõige pealt küsimine, kelle jõuga uus kirik peab ülesse ehitud saama. Aga abi tuli mitmelt poolt. Kõige esmalt andis Toompä kilde wähe maad endise kiriku paigast, platsi selle tarbeks ja lubas ka abi omalt poolt lisada. Eestimaa mõisa wanemate kogu poolt tuli kaunis jagu abi, nõnda et aastal 1859 kiriku ehituse tarbeks juba kaunis jagu koos oli, ja kelle läbi rahwa lootus kinnitud sai. Kõigekõrgemalt kinnituse luba uut kirikut Eesti Toompä kogudusele sai suil aastal 1862 kinnitud, mis peale juba 28 Oktoobri kuu pääwal sel samal aastal aluskiwi uue Jumala kocale en-